

Deres ref:
Energikommisjonen

Vår ref:
HPR/JM/OBY

Dato: 25. mai 2022

Til Energikommisjonen, synspunkter fra Norsk Industri

Norsk Industri representerer over 3000 bedrifter med over 130 000 ansatte som produserer, bruker eller har energi som en viktig innsatsfaktor. Mange av våre medlemsbedrifter utvikler og leverer teknologier og løsninger for å elektrifisere, lagre energi, kutte utslipp og produsere fornybar energi. Generelt gjelder at industribedrifter trenger forutsigbarhet og trygghet for investeringer og drift. Norge må derfor ha et kraftmarked og en kraftbalanse som gir rikelig tilgang på fornybar kraft til rimelige priser i Norge. Dette fortrinnet veier opp for andre forhold der Norge er mindre konkurransedyktige.

Konkrete innspill til Energikommisjonen

Mandatet stadfester Hurdalserklæringen som sier at rikelig, ren og rimelig kraft skal være et fortrinn og en forutsetning for videre industriutvikling i Norge. Det er avgjørende at utbygging av ny fornybar kraft følger ambisjonene for industriutvikling. Industrien må ha sikkerhet for krafttilgang til konkurransedyktige priser før nye investeringer kommer. Uten et strukturelt kraftoverskudd vil industrien miste konkurransefordelen det er å være i Norge, og det vil ikke være mulig å realisere vedtatte mål om reduserte utslipp av klimagasser.

I kommisjonens arbeid er det viktig at alle vesentlige forhold vurderes. Dette må også inkludere en vurdering av markedsdesign, herunder samvirkning mellom prisdannelse, kabelkapasitet og magasindisponering. Dette er et nasjonalt ansvar. ACER kom i april med et innspill til EU-kommisjonen hvor de undersøker nåværende kortsiktige krise og behovet for å endre dagens markedsdesign. Rapporten anerkjenner at økt volatilitet i prisene som følge av energiomstillingen i Europa, kan kreve justeringer i markedsdesign og andre tiltak som bedre ivaretar forbrukerne og næringslivets behov for forutsigbarhet.

Årsaken til høye kraftpriser og kraftsituasjonen i 2021-2022 skyldes til dels høye gasspriser og lite nedbør i Sør-Norge. Men problemene var der også før krigen og skyldes både midlertidige og mer varige endringer i kraftmarkedene. Det europeiske energisystemet er i endring, med omlegging fra fossil grunnlast til uregulerbar kraft. Dette stiller Norge overfor nye utfordringer, blant annet for driftsmønster og regulering av vannkraften. Både DNV, Statnett, Prosess21, NVE og stadig flere andre analyser konkluderer med kraftunderskudd om få år. Forutsetningen om at kraft skal være et fortrinn i Norge, gjør at produksjonen må være større enn forbruket og at vi har regulerbar vannkraft tilgjengelig til enhver tid.

Det må vurderes om dagens markedsdesign er hensiktsmessig opp mot endringene i kraftmarkedene rundt oss. Kommisjonen bør kritisk i sammenheng se på forventet fremtidig bruk av mellomlandsforbindelser og disponering av vannmagasinene slik regjeringen legger opp til og må ha dialog med våre handelspartnere om endret bruk av mellomlandsforbindelsene for vår regulerbare vannkraft.

Det er svært gledelig at regjeringen har gjenopptatt behandling av nye vindkraftkonsesjoner. Vindkraft har et stort potensial, er kostnadseffektivt og kan komme relativt raskt i gang. Dette forutsetter at hensynet til god naturforvaltning er ivaretatt, at det er lokal støtte og kommunene involveres i hele prosessen. Norsk Industri er opptatt av at kommunene kompenseres og at vindkraftutbygging gir lokale ringvirkninger og verdiskaping.

Det er et stort potensial for opprustning og utvidelse av vannkraftverkene, og oversikter viser at minst en tredjedel av de store verkene ikke har vært oppgradert på over 30 år. Skattesystemet er endret for å få i gang investeringene. Lite skjer. Kommisjonen bør vurdere krav til bransjen for å sikre økte investeringer i vannkraften, som sikrer økt effekt, økt kapasitet og teknologiutvikling. Dette legger også grunnlag for videreutvikling av en bærekraftig leverandørkjede i Norge.

Økt utbygging av fornybar kraft er nødvendig for elektrifisering og grønn omstilling, og er et industripolitisk valg om hva slags industrinasjon Norge skal være. Havvind vil bli et helt vesentlig bidrag for å sikre dette strukturelle kraftoverskuddet. Det er positivt med de annonserte 30 GW havvind innen 2040. Høye ambisjoner fra havvind er viktig både for utbygger, leverandører og kraftsituasjonen. Beregninger tyder på at 4 GW havvind trengs som bidrag for å sikre nasjonalt kraftoverskudd innen 2030. Det er derfor viktig å legge til rette for at en kommer raskt i gang med bygging av konkrete prosjekter.

Kommisjonen bør bidra til at det kommer på plass konkrete ambisjoner og planer for økt kraftproduksjon. I tillegg er det avgjørende med en vesentlig raskere konsesjonsbehandlingstid for viktige kraft- og nettprosjekter.

Kommisjonen bør vurdere nivået på kalkulasjonsrenten og andre premisser som gjør at gode investeringer i for eksempel nett og mellomstore vannkraftprosjekter, ikke blir betraktet som samfunnsøkonomisk lønnsomme.

Norsk Industri mener satsingen på energieffektivisering må intensiveres. Potensialet er stort, og har blitt beregnet til minst 10 TWh/år. Stasjonær solenergiproduksjon har også stort potensial som må utnyttes. Igjen er det behov for konkrete mål og virkemidler for at dette skal realiseres raskt.

Med vennlig hilsen
Norsk Industri

Stein Lier Hansen
Administrerende Direktør